שפת אמת — לחודש אלול

תרל"א

ב"ה

בעת רצון כגון באלול וס"ג בשבת שמתעוררין י"ג מקורות הרחמים. פי' י"ג מידות כי הש"י מלא רחמים רק להיות נמשך הרחמים במידות ועי"ז יכולין לקבל מזה. כי הש"י א"ס ולא נוכל להרגיש רחמיו. רק ע"י שמשפיע במדה וגבול להנבראים. וע"ז יש עתים שיכולין להתדבק בזה. וגם זה תלוי באדם כפי שמבטל רצונותיו ועושה כל המעשים במדה שלא יתפשט לחוץ. כדכ' אום אני חומה. כך זוכה להביא אור התורה ורחמי הש"י ג"כ במדה שיוכל לקבל ולדבק בהש"י אף שהוא א"ס:

תרל"ב

פ' שופטים

אא"ז מו"ר ז"ל פי' על חודש אלול שהם לו ולא אנחנו קרי וכתיב במזמור לתודה. ופי' הדבר הכל א' שכפי מה שלא אנחנו כן לו אנחנו. כי בגסות אין אני והוא יכולין לדור. צאן מרעיתו כי הוא ר"ה למעשר בהמה כו' ע"ש במ"א. ובפשיטות ע"י הביטול שנעשין כל הדברים לא והבל וריק בעיני האדם. וכל הרצון והתשוקה להשי"ת. ממילא כמים הפנים כו' ומתקרב עי"ז אליו ית'. וז"ש ר"ה למעשר בהמה. שיש בכל נפש ישראל ג"כ נפש הבהמיות כמ"ש בספרים. וצריך כל אדם להגבי' גם נפש זו להשי"ת. והוא ע"י ביטול ושעושה היפוך התאוה. עי"ז מגבי' גם זה. כענין שכ' בשני יצריך כו'. וזה ג"כ שופטים ושוטרים. שופטים בבחי' השכל ויגיעה בתורה. ושוטרים להכניע הגוף:

תרל"ד

במנחה בשבת עת רצון וכן בחודש אלול ימי רצון. והלא השי"ת אין בו שינוי והוא למעלה מן הזמן. רק הפי' שהשינוי הוא בהזמן. שיש עת רצון שהזמן יכול לקבל הרצון והשפע מהנקודה שלמעלה מהזמן. ובש"ק שיש השפעה מהשי"ת לכל ימי השבוע מתקשר הזמן במה שלמעלה וכן בחודש אלול קודם התחדשות שנה החדשה ולכן אז עת רצון שיכולין להתדבק גם בעוה"ז במה שלמעלה ובמד' ואני תפלתי אוה"ע אוכלין ושותין כו'. פי' שכשיש השפעה להם כל מגמתם לקבל לגרמייהו. ובנ"י חפצים בהרצון יותר ממה שנותן להם צורכיהם ע"י הרצון. ומשתוקקין להתדבק בזה הרצון כנ"ל. וכל הרצונות בימות החול תלוים ברצון שיש לאדם בשבת. לכן נק' רעוא דרעוין שהוא הרצון שכל הרצונות באין ממנו כנ"ל:

תר"מ

הרמז על אלול אני לדודי ודודי לי. כי הנה בנ"י צריכין להעלות ולתקן כל הברואים. אכן מעלתן גבוה להתיחד אליו ית' כמ"ש בש"ק ביני ובין בנ"י אות היא כו'. השי"ת די לו בעולם בבנ"י להיות מעידין עליו. כמ"ש עם זו יצרתי לי וכ' אתם עדי. רק בנ"י מטוב לבן צריכין להטות כל הברואים אליו ית'. אבל בימי רצון הללו בסוף השנה צריכין להתדבק בשורש העליון. בשגם ע"י שכל השנה מתלכלכין בחטאים ע"י תערובות הרשעים בעולם. צריכין לברוח ולהציל את נפשותינו כענין חייך קודמין. וזהו הרמז ר"ה למעשר בהמה כי כל עניני עוה"ז וודאי יש בהם צורך גבוה. והאדם יש לו חלק בכל כדי לתקן הכל על ידו. אבל בימים אלו צריכין להפריש ולהרחיק מכל עניני עוה"ז כפי היכולת לקיים אני לדודי. ולזכור כי האדם נברא רק לעבודת הבורא ית'. ובחודש אלול (הזה) מתקיים אני לדודי. וע"י כן מתקיים בחודש תשרי ודודי לי. שהוא השפעת חיים וקדושה על כל השנה:

חודש אלול שניתקן לתשובה קודם ר"ה שהיא קבלת מלכותו יתברך כמ"ש אמרו לפני מלכיות. ואיתא דמאן דכפות באחרא א"י לקבל עליו עומ"ש לכן צריכין בחודש הזה לצאת משיעבוד הסט"א ויצה"ר להיות נקי לקבל עומ"ש [לכן נקרא מזל חודש הזה בתולה] וזה ג"כ הקדמת מחיות עמלק קודם מצות ביכורים שהיא קבלת עומ"ש:

תרמ"א

הרמז לאלול אני לדודי ודודי לי. כי בזמן הזה נתעוררו בנ"י בתשובה וזכו במעשיהם לעורר עת רצון בשמים כמ"ש מה הראשונים ברצון אף אחרונים ברצון. וזה נוהג בכל שנה ג"כ כי בפסח ושבועות הי' מתנות שמים כמו שהי' אז ביצ"מ ומתן תורה. וע"י שלא הי' בזכות ישראל לכן לא נשאר ונצרך להיות התעוררות מחדש בכחן של בנ"י עצמם. ואני לדודי ואח"כ דודי לי וזה הוא דבר קיים לעד. וע"ז יש משפט בר"ה ויוכ"פ וזוכין בנ"י לתורה ע"י מעשיהם והוא שמחת תורה בשלימות:

תרמ"ב

מו"ז ז"ל אמר רמז על אלול לא אנחנו הקרי והכתיב. ע"י שלא אנחנו ומבטלים עצמינו לכן לו אנחנו עמו וצאן מרעיתו שאמרו א' באלול ר"ה למעשר בהמה עכ"ד ז"ל. ויש להוסיף על דבריו כי גם להיפוך כן הוא שע"י שמתקרבים אליו ית'. ממילא מתבטלים בעיני עצמם. כמאמר בהמות הייתי עמך דכ' אדם ובהמה תושיע ה' דרשו חז"ל שערומין בדעת כאדם ומשימין עצמן כבהמה. כנראה שא"י לבוא לזה הביטול רק להיות מקודם ערומין בדעת אח"כ מבינים לבטל עצמם לכן כ' אדם ובהמה. וכ"כ ואתנה צאני צאן מרעיתי אדם אתם. פי' שזה הסימן ע"י שבהמות הייתי עמך חל עליהם צורת האדם. ודרשו אתם קרויין אדם ולא האומות שאין להם בחי' ביטול הנ"ל כמ"ש אתם המעט שממעטין עצמן. וי"ל ג"כ כי שניהם אמת וכביכול הבורא ית' אינו מחזיק טובה לעצמו ואמר צאן מרעיתי אדם אתם פי' שע"י הביטול כבהמה זכו להתקרב להיות אדם אתם. ובנ"י ממעטין עצמן ואומרים עמו בחי' אדם ע"י שקירב אותנו אליו ית' אח"כ צאן מרעיתי שע"י התקרבות באנו להביטול כנ"ל:

תרמ"ג

הימים הללו מ' יום האחרונים שהיו ברצון הם עצמם מסייעין לבות בנ"י לתשובה. כאשר דור המדבר היו חרדים מאוד לה' בימים אלו. וכמו שהחטא נשאר לדורות כמ"ש אין לך פקידה שאין בה מעון העגל ממילא התשובה שעשו אז ותקנו החטא. בוודאי הי' ג"כ לדורות. ומרע"ה תיקן בשורש נשמות בנ"י בשמים כמ"ש שלא הניח זוית ברקיע שלא נתחבט עלי' והם השרשים של נשמות בנ"י שנמשלו ככוכבים ברקיע. לכן בנקל עכ"פ לנו לתקן גופי החטאים. וע"י שלוחות שניות היו בדרך בעלי תשובות. נשאר ההארה שלהם גם עתה יותר מהימים של הלוחות הראשונות כי בע"ת אתיין בחילא סגי:

תרמ"ד

לחודש אלול רמזו הקדמונים ר"ת אני לדודי ודודי לי. ומו"ז ז"ל אמר רמז על הפסוק לו אנחנו שיש קרי וכתיב. לו בו' ולא באלוף. ואמר שכפי מה שיש ביטול זה באדם לא אנחנו. אז לו אנחנו כו'. וביאור הענין שבנ"י צריכין להיות מוכנים בלתי לה' לבדו כדכ' עם זו יצרתי לי. וזה אני לדודי שיודעין שאין לנו צורך בעולם רק לעשות רצונו ית' ולהרבות כבודו בעולם. וכפי מה שמבורר כן אצלינו כן מתברר למעלה דודי לי שכל בריאות העולם והתגלות כל מיני הארות שנמצא מאתו ית' בעולם הכל רק בעבורינו. וכ' את ה' האמרת וה' האמירך. פירש"י לשון תפארת וחשיבות. שבנ"י אין להם דבר חשוב בעולם רק לעשות רצונו ית' וכמו כן כביכול אין לפניו ית' דבר חביב מכל הברואים כמו חביבות בנ"י כדכ' ובך בחר ה' כו' לעם סגולה כו'. והנה בר"ה מתחדש הבריאה וצריכין בנ"י מקודם להכין עצמם אליו ית' דכ' עיני ה"א בה מראשית השנה כו'. מכלל שדרשו חז"ל מראשית השנה על תשרי א"כ אחרית שנה הוא אלול. ויתכן לומר כי אחרית הוא הסוף והתכלית שגלוי לפניו ית' שבנ"י שבים אליו ית"ש בסוף השנה. ובאמן זמן התעוררות התשובה בסוף השנה שהוא תכלית הנרצה מכל מעשי השנה. וכשרואין שאין לנו מאומה שבים לפניו ית' על חסרון המעשים טובים ומבררין שבראנו רק לכבודו ומשתוקקין לגמור מכח אל הפועל לברר כבוד מלכותו ית' בעולם. וממילא בא התחדשות של ר"ה רק לבנ"י בחי' ודודי לי כנ"ל:

תרמ"ז - תרמ"ח

הקדמונים נתנו רמז בפסוק אני לדודי וד"ל. והענין הוא כי בלוחות הראשונות היו בכח אתערותא דלעילא. אבל האחרונות היו בכח התקרבות בנ"י. ולכן נשאר קיים לעולם. וגם הראשונות היו בקולי קולות ובאחרונות אמר הקב"ה אין לך יפה מן הצניעות. ופי' הענין כי בראשונות הי' הכוונה לתקן כל העולם והיו יכולין כל האומות להתקיים באמצעיות בנ"י. כמ"ש והייתם לי סגולה מכ"ה. אך עמלק הרשע ימ"ש הוא גרם חטא העגל. כי אין הרשעים כדאי שיתקרבו. ולכן היו האחרונות בצינעה להיות מיוחד רק לבנ"י. וז"ש אני לדודי בפרט. וחודש זה נתקן לדורות להתקרב אליו ית'. כי באותן מ' יום תיקנו בנ"י החטא. ונפתחו שערי תפלה לדורות. וכ' קרוב ה' לכל קוראיו ואיתא במד' יכול לכל ת"ל לכל אשר יקראוהו באמת. ואמר אמו"ז ז"ל דאעפ"כ כ' לכל קוראיו. רק ע"י אותן שקוראין באמת מתעלין כל התפילות של פשוטי בנ"י ג"כ עכ"ד ז"ל. וכמו כן בדורות בימים אלו שנתקבלו תפלות אבותינו. יכולין לעלות תפלותינו דלים ורשים בהתדבקות באותן התפלות שהתפללו אבותינו ומשה רבינו ע"ה:

ועיקר פי' אני לדודי להיות איש ישראל יודע שנברא רק לשמש את קונו ואין לו מציאות וצורך אחר כלל בעולם. והגם כי כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו. אבל הוא להיות לצורך בנ"י כמ"ש [לא נבראו] כולם [אלא] להיות צוות לזה וכן אי' הם נבראו לשמשינו ואני נבראתי לשמש את קוני. וז"ש ולא אנחנו בא' שאיננו שלנו כלל. רק לו אנחנו. וז"ש וצאן מרעיתו. כדאיתא בתנא דבי אליהו יושב והוגה בתורה כבהמה החורשת בשדה. פי' כמו הבהמה שיודעת שמוכנת רק לרכוב עלי' ולעשות רצון בעלה ואין לה דעת אחרת כלל. וז"ש הנביא ידע שור קונהו כו'. ובנ"י נאמר עליהם אדם ובהמה ערומין בדעת כאדם ומשימין עצמם כבהמה. הוא הביטול כנ"ל. שיודעין שאין להם מציאות אחר רק לדודי. וכן ודודי לי הפי' כן כי כל מה שצימצם הש"י כביכול להיות נודע בעולם ושיתגלה שם הוי' ב"ה בעולם הכל לי. כמ"ש בשביל ישראל שנק' ראשית. וקודם ר"ה שמתחדש הבריאה צריכין לברר זאת שכל הבריאה עבור בנ"י. ותכלית בנ"י לעשות רצון קונם. לכן בחודש אלול צריך כ"א להבדיל עצמו מהבלי עוה"ז להיות מוכן רק לעבודת הש"י בלבד:

והנה מזל אלול בתולה. היינו שיש נקודה פנימית בנפש ישראל שאין שולט שם מגע נכרי. גן נעול. מעיין חתום. ונק' בתולה וע"ז הנקודה נאמר אני לדודי שלעולם לא נתרחקה זו הנקודה מדביקות בשורשה. ושמורה לשמו ית'. אך לא בכל עת יכולין למצוא זו הנקודה. ועתה הזמן גורם שנתעוררו בנ"י בתשובה. ונתקרבו נפשות בנ"י אליו ית'. וכמו כן דודי לי הוא ג"כ שיש למעלה מדות מיוחדים רק לבנ"י. כמ"ש הנה אנכי כורת כו' נגד כל עמך כו' אשר לא נבראו כו'. א"כ יש מדות מיוחדים לבנ"י. והם י"ג מדות כמ"ש הורית לנו לומר שלש עשרה. וכפי התגלות נקודה פנימיות אני לדודי כך דודי לי. ומו"ז ז"ל אמר כי ע"ז הנקודה נאמר מגן אברהם ע"ש. והוא חתימת אות ברית קודש שחתם בבשרינו. להיות משונה מכל הנפשות. וע"ז רמזו גדולה מילה שנכרתו עלי' י"ג בריתות. שע"י שמירת אות ברית קודש מתגלין הי"ג מדות כנ"ל:

תרנ"ז

איתא בספרים על חודש אלול אני לדודי ודו' לי כו'. כי עיקר התשובה צריך להיות ע"ז לזכור כי נשתלחנו בעוה"ז לעשות רצונו ית"ש בלבד. ומה שטרודין בהבלי עולם ושוכחין העיקר. ע"ז צריך להיות עיקר התשובה לחזור לקבל עול העבדות להיות מוכן רק לעשות רצונו ית'. ועמך לא חפצתי בארץ. ואם מקבלין זה העול בשלימות אני לדודי. ממילא ודודי לי. וזה מתקיים בש"ק שזה עדות השבת לשבות מכל מלאכה. ולזכור כי עיקר שבראנו לכבודו. רמז לדבר הרועה בשושנים גי' שבת. והו' יתירה לרמוז (על) דמיני' מתברכין כל שיתא ימי המעשה ג"כ. ולכן אומרים בש"ק מזמור ה' רועי. כי בשבת מתגלה הנהגתו ית' המיוחדת רק לבנ"י. כמ"ש ביני ובין בנ"י אות הוא:

תרנ"ט

כתיב אני לדודי ודודי לי. ופ"א כתיב דודי לי ואני לו. והכל ענין א'. להראות כי בנ"י הם הדבקים בה'. וכשמכינים לבם להתדבק למעלה נעשה עת רצון למעלה. וכמו כן כשיש עת רצון למעלה מרגישין נפשות בנ"י למטה. ובוודאי זה מתקיים תמיד בכלל בנ"י. ועתה בחודש אלול ע"י תשובת בנ"י נעשה למעלה ימי רצון. כמ"ש מה הראשונים ברצון כך האחרונים. ומ' ימים הראשונים הי' רצונו ית' מעורר רצון בנפשות בנ"י. והוא דודי לי ואני לו. ובמ' ימים האחרונים בכח תשובת בנ"י מאהבה נעשה למעלה ימי רצון:

תרס"א

על חודש אלול רמזו הפסוק אני לדודי ודודי לי ר"ת אלול. דהנה בר"ח אלול נתרצה הקב"ה לישראל במ' ימים האחרונים. ונתגלה הי"ג מדות. כמ"ש הנה אנכי כורת ברית וזה הי' ע"י התעוררות התשובה של בנ"י וכן לעולם יש התגלות הי"ג מדות בימים האלה לבנ"י בכח התעוררות התשובה. דהנה עיקר גילוי הי"ג מדות הם בתשרי כדאיתא בזוה"ק בשביעאה. והוא בחי' בהמצאו שמצד שאו נברא העולם מתגלה ידו הפשוטה לקבל שבים להמציא עצמו להנבראים במדותיו הטובים. אבל באלול ההתגלות בכח התעוררות בנ"י וזהו אני לדודי. ודודי לי היא בתשרי שכפי התעוררות באלול כך זוכין בתשרי. ובאמת כמו שבנ"י קדמו לעולם. כן צריך להיות תמיד שבר"ה נתחדש הבריאה ובנ"י מקדימין באלול שהם קודמין להתחדשות הבריאה. וצריך איש ישראל להתחזק באלה המ' יום שקרבנו הקב"ה ברצון כי לוחות הראשונות היו בחי' הבחירה בבנ"י. ובאחרונות בחי' התקרבות כמ"ש תבחר ותקרב. ומ"מ עיקר הברית הי' באחרונות כמ"ש אנכי כורת ברית אנכי היא התורה ולפי שהאחרונות היו הלוחות מלמטה והכתב מלמעלה ה"ז כריתות ברית והתקרבות התחתונים לעליונים וזה הברית שהגם שנתרחקנו ממדרגה הראשונה עכ"ז כרת ברית אתנו. ובאמת קודם החטא כ' בני עליון כולכם. ואח"כ הי' בבחי' כריתות ברית כנ"ל: